

УДК 657:658.15:631.16(477)

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.208.261-267>**Тульчинський Р.В.**

доктор економічних наук

ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет

імені академіка Юрія Бугая»

Tulchinskiy Rostislav

Dr. of Economic Sc.

Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University

<https://orcid.org/0000-0003-1605-1403>**Андріанов Ю.О.**

кандидат економічних наук

ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет

імені академіка Юрія Бугая»

Andrianov Yuriy

PhD in Economic Sc.

Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University

<https://orcid.org/0009-0003-8367-1677>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті досліджено державну політику забезпечення економічної безпеки національної економіки в умовах зростання глобальних викликів та трансформації світового економічного простору. Обґрунтовано, що економічна безпека виступає ключовою передумовою збереження економічного суверенітету держави, захисту національних економічних інтересів і формування умов сталого соціально-економічного розвитку. Визначено, що сучасна державна політика у сфері економічної безпеки реалізується за двома взаємопов'язаними векторами: зовнішнім та внутрішнім. У межах дослідження систематизовано напрями зовнішньої та внутрішньої державної політики забезпечення економічної безпеки. Особливу увагу приділено уточненню економічного змісту категорії «економічна безпека» та визначенню принципів державної політики її забезпечення в контексті сталого розвитку. Проаналізовано функціональне наповнення державної політики у сфері економічної безпеки та обґрунтовано доцільність реалізації захисної, регулятивної, запобіжної, інформаційної та контрольної функцій.

Ключові слова: економічна безпека, державна політика, національна економіка, сталий розвиток, функції держави, економічні загрози.

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF STATE POLICY OF ENSURING ECONOMIC SECURITY OF THE NATIONAL ECONOMY IN MODERN CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

The article examines the state policy of ensuring the economic security of the national economy in the context of growing global challenges and transformation of the world economic space. It is substantiated that economic security is a key prerequisite for preserving the economic sovereignty of the state, protecting national economic interests and creating conditions for sustainable socio-economic development. It is noted that the sphere of modern state policy in the field of economic security is implemented along two interrelated vectors: external, focused on strengthening the positions of the national economy in the world market, and internal, focused on creating security conditions for the functioning and development of national economic entities. The study systematizes the directions of external and internal state policy of ensuring economic security, in particular, expanding export potential, increasing participation in international integration processes, reducing debt and currency risks, attracting investment resources to priority sectors of the economy, increasing the innovativeness of development and the efficiency of using budget funds. money. Particular attention is paid to clarifying the economic content of the category of "economic security" and defining the principles of

state policy for its provision in the context of sustainable development, among which epistemological, ontological and axiological principles are highlighted, as well as the principles of complexity, adaptability, stability, balance, strategicity, legality, continuity, responsibility, publicity and confidentiality. The functional content of state policy in the field of economic security is analyzed and the expediency of implementing protective, regulatory, preventive, informational and control functions is substantiated. In addition, we propose the isolation of a strategic function that ensures long-term forecasting of threats, the formation of state policy priorities and the consistency of economic strategies with national security goals. It is proven that the comprehensive and coordinated implementation of the principles and functions of the state policy contributes to increasing the stability, adaptability and competitiveness of the national economy in the face of modern challenges.

Keywords: economic security, state policy, national economy, sustainable development, state functions, economic threats.

JEL classification: E60, E69, H10, O10.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки зумовлена поглибленням глобалізаційних процесів, зростанням рівня гібридних загроз, посиленням міжнародної конкуренції та нестабільністю світового економічного середовища. За таких умов економічна безпека набуває статусу ключового чинника збереження економічного суверенітету держави, захисту національних економічних інтересів і формування передумов сталого розвитку.

Сучасна державна політика у сфері економічної безпеки одночасно спрямовується на два взаємопов'язані вектори: захист національних економічних інтересів на світовому ринку та створення безпечових умов для розвитку національних суб'єктів господарювання в контексті досягнення соціального, економічного й екологічного добробуту. Реалізація зазначених векторів потребує узгодженого поєднання інструментів зовнішньої та внутрішньої державної політики, спрямованих на мінімізацію зовнішніх боргових і валютних ризиків, розширення експортного потенціалу, активізацію інвестиційної та інноваційної діяльності, модернізацію суспільно-економічних процесів і підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів.

Водночас складність і багатовимірність процесів забезпечення економічної безпеки, наявність різноспрямованих ризиків і загроз, а також необхідність інтеграції принципів сталого розвитку у систему державного управління актуалізують потребу в поглибленому науковому обґрунтуванні принципів, функцій і механізмів державної політики у цій сфері. Особливого значення набуває дослідження системності, адаптивності, стратегічності та ефективності державного регулювання економічної безпеки, а також узгодженості управлінських рішень між різними рівнями влади та суб'єктами економічних відносин.

У цьому контексті актуальність дослідження посилюється необхідністю розширення функціонального наповнення державної політики забезпечення економічної безпеки, зокрема через виокремлення стратегічної функції, орієнтованої на довгострокове прогнозування загроз і формування цілісної безпекової стратегії розвитку національної економіки. Вирішення зазначених питань має важливе теоретичне та практичне значення, оскільки сприятиме підвищенню стійкості, конкурентоспроможності та адаптивності національної

економіки в умовах сучасних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До кола науковців, які заклали теоретичні засади концепції економічної безпеки, належать Дж. Гелбрейт, П. Кругман, Ш. Роніс та інші відомі дослідники. Водночас вагомий внесок у вивчення проблем державного управління у сфері забезпечення економічної безпеки України зробили вітчизняні науковці, зокрема З. Варналій, О. Валецький, О. Власюк, О. Гарафонов, В. Горбулін, М. Єрмошенко, С. Єрохін, Т. Ковальчук, М. Куницька-Іляш, А. Мокій, В. Мунтян, Н. Нижник, О. Тимошенко, А. Сухоруков, С. Сюта [1-10] та інші.

Останнім часом спостерігається зростання актуальності напряму дослідження засад та прикладних аспектів забезпечення національної безпеки. Так, О.І. Гарафонов, Ю.В. Кравчик, Р.В. Янковий та І.В. Ященко у своєму дослідженні, присвяченому інституційним механізмам реалізації та контролю державної політики зміцнення економічної безпеки України, акцентують увагу на напрямках державної політики забезпечення економічної безпеки України в умовах гібридних загроз. При цьому автори окресли етапи, які виступають алгоритмічною послідовністю напрямів державної політики у досліджуваному контексті, що передбачають: моніторинг, стратегування та планування, удосконалення організаційно-управлінської системи забезпечення економічної безпеки країни, впровадження організаційно-економічного механізму реалізації економічних інтересів національних суб'єктів та контроль за функціонуванням системи [1, с. 223].

С.Б. Сюта акцентує увагу на державній регіональній політиці управління економічною безпекою, що представляє собою цілеспрямовану діяльність владних структур, яка реалізується з дотриманням відповідних принципів та спрямована на досягнення визначеного стану економічної безпеки [5, с. 251].

О.В. Тимошенко, А.А. Олешко наголошують, що державна політика економічної безпеки має бути спрямована на забезпечення випереджаючого економічного зростання за рахунок інновацій, нівелювання загроз щодо поглинання з боку високорозвинених країн, досягнення високоукладності економіки для забезпечення нарощування експорту з високою доданою вартістю [6, с. 33].

М.В. Куницька-Іляш розглядає механізм забезпечення економічної безпеки національної економіки скрізь призму забезпечення розвитку пріоритетних

сфер національної економіки, проводячи ретельний аналіз стратегій та програм їх розвитку для формування інформаційно-аналітичної основи удосконалення стратегічного державного управління їх розвитком [4, с. 76].

Незважаючи на наявність значної кількості наукових публікацій з проблематики економічної безпеки, у тому числі, на національному рівні в умовах посилення гібридних загроз і зростання складності національної економіки не вирішеною залишається проблема формування цілісного методологічного забезпечення державної політики у сфері економічної безпеки. Існуючі наукові підходи характеризуються фрагментарністю та недостатньою узгодженістю з практичними механізмами реалізації, що ускладнює розроблення дієвого інструментарію державного впливу та знижує ефективність забезпечення економічної безпеки національного господарства. Це зумовлює необхідність подальшого поглиблення і систематизації методологічних засад формування та реалізації державної політики економічної безпеки національної економіки.

Метою статті є обґрунтування методологічних засад державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки в контексті сталого розвитку.

Для досягнення окресленої мети було вирішено такі завдання:

- ✓ обґрунтовано актуальність та своєчасність дослідження, базуючись на останніх дослідженнях та публікаціях щодо обраної тематики дослідження;
- ✓ з'ясовано загальнонаукові принципи формування державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки в контексті сталого розвитку;
- ✓ виокремлено та доповнено функції державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки.

Методи дослідження. Методологічною основою даного дослідження виступають загальнонаукові прийоми наукового пізнання і спеціальні методи дослідження, що ґрунтуються на методології системного підходу, який дає можливість досліджувати економічну безпеку національної економіки одночасно як підсистему вищого порядку, тобто національної безпеки в цілому, а також як самостійну багатокomпонентну систему. Окрім цього, авторами було використано: метод абстрагування та формалізації – для визначення доцільності та своєчасності обґрунтування методологічних засад державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки; діалектичний метод – для формалізації та розкриття методологічних аспектів принципів та функцій державної політики забезпечення економічної безпеки; графічний метод – для наочності подання результатів дослідження.

Виклад основних результатів дослідження. Державна політика забезпечення економічної безпеки національної економіки одночасно спрямовується на два вектори:

по-перше, захист національних економічних інтересів на світовому ринку;

по-друге, створення безпечових умов розвитку національних суб'єктів в контексті становлення засад сталого розвитку, що сприяють соціальному, економічному та екологічному добробуту.

Відповідно до окреслених векторів спрямовується і державна політика забезпечення економічної безпеки, а саме у напрямі:

- зовнішньої державної політики забезпечення економічної безпеки, що передбачає спрямування на розширення експортних можливостей, активізації участі у транскордонному бізнесі та інтеграційних економічних утвореннях, зниження зовнішнього боргу та валютних ризиків;
- внутрішньої державної політики забезпечення економічної безпеки, що спрямовується на залучення інвестиційних ресурсів у розвиток пріоритетних сфер виробництва, підвищення інноваційності економічного розвитку, досягнення максимального рівня захисту прав власності та прозорості відносин у цій сфері, підвищення ефективності використання ресурсів та латентних можливостей для економічного розвитку, модернізацію суспільно-економічних процесів, підвищення ефективності використання коштів державного та місцевих бюджетів тощо.

Уточнення економічного змісту поняття «економічна безпека», визначення специфічних ознак економічної безпеки дає можливість визначити принципи державної політики економічної безпеки національної економіки в контексті сталого розвитку (рис. 1).

Принцип комплексності відображає цілісність державного управління національної системи економічної безпеки в контексті сталого розвитку, взаємозалежність і взаємодію її складових та спрямованість на досягнення сукупності стратегічних цілей, пов'язаних із забезпеченням стійкості, ефективності й адаптивності економічної системи держави. Принцип розвитку обумовлює необхідність постійного врахування у державній політиці забезпечення економічної безпеки національної економіки динамічних змін у внутрішньому та зовнішньому безпечовому середовищі, формування спроможності національної економіки до структурних трансформацій і адаптації до нових викликів.

Зокрема, гносеологічний аспект передбачає науково обґрунтоване формування системи економічної безпеки держави, управління її трансформаційними процесами та розвитком, а також виявлення закономірностей виникнення загроз, ідентифікацію ризиків і прогнозування їх наслідків для національної економіки в контексті сталого розвитку. Онтологія захисту орієнтована на дослідження економічної природи загроз і ризиків, категорій безпеки та небезпеки, що у сукупності визначають суб'єктно-об'єктні відносини у сфері національної економічної безпеки та характеризують її системні параметри.

ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Онтологія захисту	орієнтована на дослідження економічної природи загроз і ризиків, категорій безпеки та небезпеки, що у сукупності визначають суб'єктно-об'єктні відносини
Гносеологічності	виявлення закономірностей виникнення загроз, ідентифікацію ризиків і прогнозування їх наслідків для національної економіки
Аксіологічності	система методологічних засад, зокрема законів, норм, методів і моделей управління розвитком системи економічної безпеки національної економіки в умовах сталого розвитку
Комплексності	спрямованість на досягнення сукупності стратегічних цілей, пов'язаних із забезпеченням стійкості, ефективності й адаптивності економічної системи держави
Розвитку	обумовлює необхідність постійного врахування у державній політиці динамічних змін у внутрішньому та зовнішньому безпековому середовищі
Адаптивності	своєчасне реагування на зміни глобального та внутрішнього економічного середовища, трансформація механізмів державного регулювання відповідно до характеру загроз
Стійкості	збереження цілісності і функціональної стабільності під впливом дестабілізуючих чинників завдяки збереженню архітектури економічних зв'язків
Рівноваги	поєднання елементів у межах єдиного управлінського механізму, забезпечуючи узгодження інтересів різних суб'єктів та збалансованість сталого розвитку
Ефективності	співвідношенням доцільності безпекових заходів і витрат на їх реалізацію, а також ресурсною спроможністю національної економіки щодо фінансування заходів з нейтралізації ризиків
Взаємодії та координації	оптимізацію просторово-часових параметрів реалізації безпекових заходів
Стратегічності	відповідності довгостроковим стратегіям, державним програмам і планам соціально-економічного розвитку
Законності	гарантування захисту від недобросовісної конкуренції, економічних злочинів, порушень прав власності, забезпечує дотримання норм національного і міжнародного права
Своєчасності	оперативність реагування на загрози та відповідність безпекових заходів актуальному стану національної економіки
Самостійності	формування власної моделі забезпечення економічної безпеки з урахуванням національних інтересів і стратегічних цілей

Рис. 1. Принципи державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки
Джерело: побудовано авторами

Аксіологічний вимір економічної безпеки розглядає її як базову суспільну цінність, що визначає ключові потреби держави й суспільства, соціально-економічні запити та імперативи захисту національних інтересів. Реалізація цього принципу здійснюється через систему методологічних засад державного регулювання, зокрема законів, норм, методів і моделей управління розвитком системи економічної безпеки національної економіки в умовах сталого розвитку.

Адаптивність державної політики забезпечення економічної безпеки національного рівня характеризує її здатність своєчасно реагувати на зміни глобального та внутрішнього економічного середовища, трансформуючи механізми державного регулювання відповідно до характеру та інтенсивності загроз. Стійкість визначається здатністю національної економіки зберігати цілісність і функціональну стабільність під впливом дестабілізуючих чинників завдяки збереженню архітекτονіки економічних зв'язків і результативності функціонування безпекових інститутів.

Принцип рівноваги відображає такий стан системи економічної безпеки, за якого поєднання її елементів у межах єдиного управлінського механізму має компенсаторний характер, забезпечуючи узгодження інтересів різних суб'єктів та збалансованість сталого розвитку. Ефективність забезпечення економічної безпеки держави визначається співвідношенням доцільності безпекових заходів і витрат на їх реалізацію, а також ресурсною спроможністю національної економіки щодо фінансування заходів з нейтралізації ризиків.

Взаємодія та координація як принципи державної політики забезпечення національної економічної безпеки передбачають узгодженість економічних інтересів, управлінських рішень і дій органів державної влади, а також оптимізацію просторово-часових параметрів реалізації безпекових заходів. Принцип стратегічності полягає у відповідності забезпечення економічної безпеки довгостроковим стратегіям, державним програмам і планам соціально-економічного розвитку, що формують послідовність і узгодженість безпекової політики.

Безперервність забезпечення економічної безпеки національного рівня реалізується через постійний моніторинг загроз та впровадження механізмів протидії ризикам різної природи. Законність виступає базовою умовою ефективного функціонування системи економічної безпеки держави, гарантує захист від недобросовісної конкуренції, економічних злочинів та порушень прав власності, а також забезпечує дотримання норм національного і міжнародного права.

Принцип відповідальності охоплює соціальні, економічні, екологічні та інституційні аспекти функціонування національної економіки та відображає зобов'язання держави й суб'єктів господарювання щодо дотримання суспільних норм і забезпечення сталого розвитку. Публічність і прозорість передбачають відкритість інформації про стан економічної системи, що сприяє підвищенню довіри суспільства та партнерів і зниженню рівня економічних ризиків. Водночас, принцип конфіденційності спрямований на захист

національних економічних інтересів, прав власності та конкурентних переваг держави.

Своєчасність забезпечення державного управління економічною безпекою означає оперативність реагування на загрози та відповідність безпекових заходів актуальному стану національної економіки. Принцип самостійності відображає здатність держави ухвалювати суверенні рішення у сфері економічної політики, визначати пріоритети розвитку та формувати власну модель забезпечення економічної безпеки з урахуванням національних інтересів і стратегічних цілей.

Дотримання окреслених принципів є важливим чинником методологічного підґрунтя та практичної реалізації державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки. Принципи представляють собою загальні та специфічні орієнтири, що дають можливість визначити цілісну стратегію державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки завдяки підбору та застосування конкретних методів та інструментарію для забезпечення ефективного виконання функцій державної політики. На погляд авторів, принципи становлять базис наукового пізнання та об'єднуючи теоретичні концепції та теорії з практичною реалізацією, у даному випадку, державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки.

Дотримання принципів державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки дає можливість ефективно виконувати функції державного регулювання у сфері економічної безпеки. Погоджуючись із Н.С. Моргуном, О.О. Шевчук та С.В. Марчевським, які провели ретельний аналіз функцій держави у сфері економічної безпеки слід віднести: захисну, регулятивну, запобіжну, інформаційну та контрольну функції [6, с. 279].

Захисна функція – розкриває сутність забезпечення безпеки національної економіки та передбачає захист економічної системи від внутрішніх та зовнішніх загроз, у тому числі, через контроль за дотриманням законодавчих норм. У цьому контексті забезпечення економічної безпеки передбачає виконання триєдиного завдання: по-перше, створення соціально-економічних ресурсів, необхідних і достатніх для нейтралізації загроз; по-друге, захист національних ресурсів від нерационального використання, деградації та інших деструктивних процесів; по-третє, протидію зовнішньому соціально-економічному впливу, що може становити загрозу для економічного суверенітету держави.

Регулятивна функція – реалізується через систему механізмів нейтралізації ризиків, що функціонують у межах різних підсистем економічних відносин: внутрішньогосподарського регулювання, ринкового саморегулювання та державного регулювання економіки. Кожен із зазначених механізмів має власну сферу застосування, суб'єктно-об'єктну структуру, методи й інструменти впливу.

Також регулятивна функція передбачає формування додаткових стратегічних переваг, зокрема підвищенні стійкості економічної системи та зміцненні міжнародного авторитету держави. Основною метою

державного регулювання у цьому контексті є оптимізація рівня економічної безпеки, що передбачає забезпечення макроекономічної стабільності, збалансування заощаджень та інвестицій, підтримання сталого економічного зростання, а також створення належних економічних і правових умов для діяльності суб'єктів господарювання національної економіки.

Запобіжна функція державної політики у сфері економічної безпеки спрямована на раннє виявлення та попередження кризових явищ в економічних процесах, а також на локалізацію загроз на початкових етапах їх виникнення. Її реалізація передбачає розроблення і впровадження комплексу соціально-економічних та організаційно-технічних заходів, спрямованих на підвищення адаптивності та захисних властивостей економічної системи.

Інформаційна функція полягає у забезпеченні постійного та системного інформування суб'єктів економічної безпеки про реальні й потенційні загрози, тенденції розвитку економічних ризиків і результати реалізації державної політики у цій сфері. Із урахуванням цифрової трансформації можливості та значення інформаційної функції постійно підвищується та сприяє проведенню більш ефективної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки.

Контрольна функція, полягає у здійсненні нагляду за правильністю та ефективністю застосування відповідних методів, інструментів і важелів державного впливу з метою захисту національних економічних інтересів та запобігання загрозам.

Окрім окреслених функцій, на наш погляд, необхідно виділити ще стратегічну функцію, що полягає у довгостроковому прогнозуванні загроз економічній безпеці, формуванні стратегічних цілей та пріоритетів державної політики, а також розробленні та реалізації програм і стратегій економічного розвитку. Вона забезпечує випереджальний характер державного впливу, орієнтований не лише на реагування на вже наявні ризики, а й на запобігання потенційним загрозам у середньо- та довгостроковій перспективі.

У межах цієї функції держава:

- ✓ здійснює системний моніторинг і прогнозування внутрішніх та зовнішніх викликів економічній безпеці;
- ✓ визначає національні економічні інтереси та пріоритети розвитку;

- ✓ формує стратегії, концепції та державні цільові програми у сфері економічної безпеки;
- ✓ забезпечує узгодженість економічної, фінансової, інвестиційної, соціальної та інноваційної політики з цілями національної безпеки.

Запровадження стратегічної функції дозволяє інтегрувати захисну, регулятивну, запобіжну, інформаційну та контрольну функції в єдину логіку державної політики, підвищуючи її системність, послідовність і результативність. У цьому контексті стратегічна функція виступає методологічною основою забезпечення сталості та конкурентоспроможності національної економіки.

Слід зазначити, що розмежування функцій державної політики забезпечення економічної безпеки має умовний характер, оскільки вони реалізуються одночасно та перебувають у тісному взаємозв'язку. Саме їх паралельна та узгоджена дія із урахуванням принципів державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки передбачає комплексне розкриття економічної сутності державної політики у сфері економічної безпеки національної економіки.

Висновки. Встановлено, що ефективність системи забезпечення економічної безпеки визначається дотриманням сукупності методологічних принципів державної політики, зокрема комплексності, адаптивності, стійкості, рівноваги, стратегічності, безперервності, законності, відповідальності, публічності та прозорості. Їх реалізація забезпечує цілісність управління, узгодженість інтересів суб'єктів економічної безпеки та результативність протидії економічним загрозам.

Виокремлено захисну, регулятивну, запобіжну, інформаційну, контрольну функції та доповнено окреслені функції стратегічною функцією. Сукупна реалізація зазначених функцій формує цілісний механізм державного забезпечення економічної безпеки, спрямований на захист національних інтересів і підтримання стійкого розвитку економіки.

Подальший науковий інтерес становить подальше розроблення методологічних засад державної політики забезпечення економічної безпеки національної економіки у напрямі більш глибокого виокремлення інструментарію її реалізації із урахуванням сучасного стану економічного розвитку та воєнних дій на території України.

Список використаних джерел:

1. Волошин В.І. (2018). Державна політика забезпечення економічної безпеки держави в умовах гібридних загроз. *Бизнес Інформ*, № 9(488). С. 19-24. URL: <http://jnas.nbuiv.gov.ua/article/UJRN-0000934368>
2. Гарафонов О.І., Кравчик Ю.В., Янковий Р.В., Яценко І.В. (2021). Інституційні механізми реалізації та контролю державної політики зміцнення економічної безпеки України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, № 3. С. 220-224. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-294-3-35>
3. Гбур З.В. (2017). Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*, № 2(25). С. 1-9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2017_2_4
4. Жаворонок А., Тульчинська С. (2023). Механізм державного управління системою надання соціальних послуг у контексті забезпечення економічної безпеки країни. *Вісник Хмельницького національного університету*, № 4 (320). С. 339-343. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-320-4-50>
5. Куницька-Іляш М.В. (2022). Державна політика забезпечення розвитку та безпеки пріоритетних галузей національної економіки України: аналіз стратегій і програм. *Innovation and Sustainability*, № 3. С. 72-78.

DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.72.78>

6. Моргун Н.С., Шевчук О.О., Марчевський С.В. (2023). Функції держави у забезпеченні економічної безпеки. Аналітично-порівняльне правознавство, № 2. С. 275-280. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.47>
7. Скорук О.В. (2016). Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство, Вип. 6(3). С. 39-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6%283%29__11
8. Сютя С.Б. (2024). Методико-прикладні засади державної політики забезпечення економічної безпеки регіону. БізнесІнформ, № 9. С. 247-252. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-247-252>
9. Тимошенко О.В., Олешко А.А. (2018). Державна політика економічної безпеки України в умовах глобальної нестабільності. Економіка та держава, № 9. С. 30-33. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2018.9.30>
10. Тульчинська С.О., Солосіч О.С., Сінайко М.Д. (2025). Забезпечення енергетичної безпеки України в умовах воєнного стану. Агросвіт, Вип. 8. С. 62-68. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.8.62>

References:

1. Voloshyn, V.I. (2018). Derzhavna polityka zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy v umovakh hibrydnykh zahroz [Voloshyn V.I. State policy of ensuring the economic security of the state in the context of hybrid threats]. Business Inform, No. 9(488). Pp. 19-24. DOI: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0000934368> [in Ukrainian].
2. Harafonova, O.I., Kravchuk, Yu.V., Yankovyi, R.V. & Yashchenko, I.V. (2021). Instytutsiini mekhanizmy realizatsii ta kontroliu derzhavnoi polityky zmitsnennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Institutional mechanisms for implementing and controlling the state policy of strengthening the economic security of Ukraine]. Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic Sciences, No. 3. Pp. 220-224. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-294-3-35> [in Ukrainian].
3. Hbur, Z.V. (2017). Osnovni funktzii derzhavy u sferi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky [The main functions of the state in the sphere of ensuring economic security]. Current problems of public administration., No. 2(25). Pp. 1-9. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2017_2_4 [in Ukrainian].
4. Zhavoronok, A. & Tulchynska, S. (2023). Mekhanizm derzhavnoho upravlinnia systemoiu nadannia sotsialnykh posluh u konteksti zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky krainy [The mechanism of state management of the system of social services in the context of ensuring the economic security of the country]. Bulletin of Khmelnytsky National University, No. 4(320). Pp. 339-343. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-320-4-50> [in Ukrainian].
5. Kunytska-Iliash, M.V. (2022). Derzhavna polityka zabezpechennia rozvytku ta bezpeky priorytetnykh haluzei natsionalnoi ekonomiky Ukrainy: analiz stratehii i proham [State policy for ensuring the development and security of priority sectors of the national economy of Ukraine: analysis of strategies and programs]. Innovation and Sustainability, No. 3. Pp. 72-78. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.72.78> [in Ukrainian].
6. Morhun, N.S., Shevchuk, O.O. & Marchevskiy, S.V. (2023). Funktsii derzhavy u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky [Functions of the state in ensuring economic security]. Analytical and comparative jurisprudence, No. 2. Pp. 275-280. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.47> [in Ukrainian].
7. Skoruk, O.V. (2016). Ekonomichna bezpeka derzhavy: sutnist, skladovi elementy ta problemy zabezpechennia [Economic security of the state: essence, components and problems of ensuring]. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University, No. 6(3). Pp. 39-42. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6%283%29__11 [in Ukrainian].
8. Siuta, S.B. (2024). Metodyko-prykladni zasady derzhavnoi polityky zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky rehionu [Methodological and applied principles of state policy for ensuring economic security of the region]. BusinessInform, No 9. Pp. 247-252. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-247-252> [in Ukrainian].
9. Tymoshenko, O.V. & Oleshko, A.A. (2018). Derzhavna polityka ekonomichnoi bezpeky Ukrainy v umovakh hlobalnoi nestabilnosti [State policy of economic security of Ukraine in conditions of global instability]. Economy and State, No. 9. Pp. 30-33. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2018.9.30> [in Ukrainian].
10. Tulchynska, S.O., Solosich, O.S. & Sinaiko, M.D. (2025). Zabezpechennia enerhetychnoi bezpeky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Ensuring energy security of Ukraine in conditions of martial law]. Agrosvit, No. 8. Pp. 62-68. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.8.62> [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 09.12.2025 р.

Дата прийняття статті до друку: 23.12.2025 р.